

УДК 316.334.55

Попович В.М.

д-р філос. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

ПСИХОЕМОЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ СТРЕСОВОГО СТАНУ СТУДЕНТІВ ВНЗ В УМОВАХ ВІЙНИ

Особливо чутливою категорією населення до стресового переживання війни і умов воєнного стану є молодь, зокрема студенти вищих навчальних закладів. Саме в цей віковий період активно формується Я-концепція, здійснюється перехід від залежності до автономії і професійне самовизначення, окреслюються перспективи майбутнього життя, але вплив війни відображається і негативно впливає на становлення особистості студентської молоді в силу соціальних (фінансова залежність від близьких, дистанційна форма освіти тощо) і психологічних факторів (не сформованість емоційно-психологічної стійкості, невпевненість у майбутньому тощо). Тому сьогодні є актуальним дослідження і моніторинг психоемоційних особливостей стресового стану студентів ВНЗ в умовах війни.

Вітчизняні дослідники приділяють значну увагу вивченню психоемоційного стану молоді і студентів зокрема, впливу війни як стресогенного фактору надзвичайної сили на їх особистісно-психологічний і професійний розвиток. Так, С.Ситнік, О.Мірошниченко і Г.Свіденська в своєму дослідженні емпірично довели наявність негативних впливів актуальних емоційних станів на діяльність та спілкування студентів, збільшення рівня тривожності, фрустрації та депресивних симптомів [3]. Л.Борисенко і Л.Корват дослідили вплив стресу на виникнення і інтенсивність депресивних станів осіб в умовах війни, в тому числі студентської молоді [1]. У статті Н.Гуменюк висвітлено результати дослідження впливу дистанційного навчання студентів на рівень розвитку їх знань та психологічних станів в умовах війни, результати якого свідчать про те, що «негативні емоційні стани призводять до зниження виконання функціональних обов'язків та погіршення якості засвоєння навчального матеріалу» [2, с. 568].

Посилаючись на ряд досліджень, ми виявили відмінності між показниками студентів різних форм і території навчання за шкалами «Тривожність», «Фрустрація» і «Ригідність». За шкалою «Агресивність» статистично значимих відмінностей не виявлено. За результатами дослідження найбільший показник психоемоційного стану має тривожність, що виявляється у відчутті тривоги, страху, небезпеки і невпевненості у майбутньому, причому у студентів ВНЗ прифронтових територій він значно вищий.

Отже, студенти українських вишів в умовах війни мають високий показник переживання стресових станів, психоемоційними особливостями яких є підвищений рівень тривожності, фрустрації і зміни настрою, причому ці показники вищі серед студентів прифронтових територій. Це актуалізує потребу в розробці психологічних програм подолання стресу і його профілактики для попередження посттравматичних розладів, серед яких, на нашу думку, дієвим є арт-терапевтичний підхід, зокрема такий його напрям як музикотерапія.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Борисенко Л. Л., Корват Л. В. Психологічні особливості депресивних станів осіб в умовах воєнного стану в Україні / Л. Л. Борисенко, Л. В. Корват // Перспективи та інновації науки. Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина». – 2022. – № 9(14). – С. 53-65.

2. Гуменюк Н. Я. Дослідження впливу дистанційної освіти на успішність навчання та психологічний стан студентів в умовах воєнного періоду / Н.Я. Гуменюк // Перспективи та інновації науки. Серія

«Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина». – 2023. – № 10(28). – С. 561-569.

3. Ситнік С. В. Особливості емоційних станів здобувачів вищої освіти під час війни в Україні / С. В. Ситнік, О. М. Мірошниченко, Г. М. Свіденська // Габітус. – 2022. – Вип. 37. – С. 48-51.